SAADET PARTİSİ
TBMM GRUP BAŞKANLIĞI
Tarih: 10.12.2001
Sayı : 212

7/5255-12529

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

ANKARA

Aşağıdaki sorularımın Başbakan sayın **Bülent Ecevit** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 10.12.2001

Prof. Dr. Mehmet Bekaroğlu
Rize Milletvekili

1978 yılından bu yana olağanüstü yönetim altında bulunan Güneydoğu Anadolu Bölgesinden, son yıllarda kurulan görece huzur ortamının bozulmakta olduğuna dair işaretler vardır. Özellikle son günlerde bazı siyasi partiler ve sivil toplum örgütlerinin çalışmalarının engellendiği haberleri gelmektedir.

Olağanüstü hal dolayısıyla zaten hak ve özgürlüklerin kullanılması kısıtlanmışken şimdi de yasalar zorlanarak yeni kısıtlamalar ve hukuksuzluklar gündeme gelmiştir.

Bunun en belirgin örneği 16.12.1990 tarih ve 430 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 3/c maddesine dayanarak yapılan uygulamalardır. Bilindiği gibi 430 sayılı KHK 3/c maddesi, sorgusu tamamlanmış ve tutuklanmış bir zanlının, OHAL Valiliğinin istemi, DGM Baş Savcılığının teklifi ve DGM yedek Hakiminin kararıyla cezaevinden alınıp sorgulanmak üzere kolluk kuvvetlerine verilmesini düzenlemektedir. Bu 10 günlük sorgulama periyotlarının sayısı konusunda da bir sınırlama bulunmamaktadır.

430 sayılı KHK'nin 3/c maddesi 1999 yılına kadar istisnai durumlarda kullanılmışken 1999 yılından itibaren daha çok kullanılmış, özellikle Eylül 2001'de yapılan Anayasa değişikliği ile bölge farkı gözetilmeden gözaltı sürelerinin 4 günle sınırlanmasının hemen ardından yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Bugün çok sayıda zanlı cezaevinden alınıp yeni sorgulanmalara götürülmektedir.

Bu durum bölgede kurulmuş olan görece güvenlik ortamını bozmakta yeni huzursuzluklara neden olmaktadır.

SORULAR:

1- Bölgede, 430 sayılı KHK'nin 3/c maddesinin kullanılmasını gerektirecek yeni koşullar nelerdir?
2- Bu güne kadar 430 sayılı KHK'nin 3/c maddesine dayanarak kaç kişi cezaevinden alınarak yeniden sorgulanmaya götürülmüştür, bu kişilerin toplam sorgulanma süreleri kaçar gün olmuştur?
3- Şu anda 430 sayılı KHK'nin 3/c maddesine dayanarak cezaevinden alınıp kolluk kuvvetlerince sorgusu devam eden kaç kişi vardır?
4- Bu şekilde yeniden sorgulanan zanlılar avukatları ile görüşebilmekte midir?
5- Bu şekilde cezaevlerinden çıkarılıp sorgulanmaya götürülen zanlıların bazı operasyonlarda kullanıldığı, bunların bir kısmının kolluk kuvvetleri ile birlikte çalıştıkları, bazı faili meçhul olaylara katıldıkları iddiaları mevcuttur. Bu iddialar doğru mu? 430 sayılı KHK'nin 3/c maddesine göre kolluk kuvvetlerine teslim

edilen bazı zanlıların aylarca burada kaldıkları iddiaları doğru mu; bu güne kadar yapılan uygulamalar da en uzun süre ne olmuştur?

6- 16.12.1990 tarih ve 430 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname, Anayasanın 121. maddesi ve içtüzüğün 128. maddesi gereği prosedürü ikmal edilmiş ve halen geçerli bir kararname midir?

7- Anayasanın 121. maddesi olağanüstü hal süresince çıkarılacak KHK'ler için "Bu kararnameler, Resmi Gazete'de yayınlanır ve aynı TBMM'nin onayına sunulur, bunların Meclis tarafından onaylanmasına ilişkin süre ve usul içtüzükte belirlenir hükmü vardır. İç tüzüğün 128. maddesi de "Anayasa'nın 121 ve 122 maddeleri gereğince çıkarılan ve TBMM'ne sunulan KHK'ler, Anayasa ve İçtüzüğün Kanun tasarı ve tekliflerinin görüşülmesi için koyduğu kurallara göre, ancak Komisyonlarda ve Genel Kurulda diğer KHK'ler, Kanun tasarı ve tekliflerinden önce, ivedilikle en geç otuz gün içinde görüşülür ve karara bağlanır. Komisyonda en geç yirmi gün içinde görüşülmeleri tamamlanmayan KHK'ler Meclis Başkanlığınca doğrudan doğruya Genel Kurul gündemine alınır" denilmektedir. 16.12.1990 tarihinde yayımlanan 430 sayılı KHK Meclis Başkanlığınca İçişleri ve Plan Bütçe Komisyonuna yollanmış ancak bu Komisyonlarda süresinde görüşülmemiştir. Daha sonra Anayasa Mahkemesince bazı maddeleri iptal edilen bu kararname, içtüzüğün 128. maddesine rağmen Meclis Başkanlığınca doğrudan Genel Kurul gündemine de alınmamıştır, yani bu kararname, Anayasanın 121. maddesi ve İçtüzüğün 128. maddesinde öngörülen prosedürleri tamamlanmamış, dolayısıyla kadük kalmış, yani geçersiz bir kararnamedir. O halde 1990 yılından bu yana 430 sayılı KHK'ye göre yapılan işlemler kanunsuzdur; bu işlemleri yapanlar suç işlemişlerdir. Bu görüşümüze katılıyor musunuz?

8- Ya da bu KHK Anayasa'nın 121. maddesine göre değil Anayasa'nın 91. maddesine göre çıkarılmıştır. Eğer böyleyse, baştan sona OHAL'la ilgili ve ismi "OHAL Bölge Valiliği ve Olağanüstü Halin devamı süresince alınacak ilave tedbirler hakkında Kanun Hükmünde Kararname" olan, bu KHK niçin Anayasa'nin OHAL'ı düzenleyen 121. maddesine göre çıkarılmamıştır? Bu KHK, OHAL uygulamaları ile ilgili olduğuna göre Anayasa'nın 121. maddesine göre işlem görmesi gerekmez mi?

9- Anayasaya açısından geçerliliği tartışmalı olan bir kararnameye göre işlem yapan, çok sayıda insanı yasalara aykırı bir şekilde cezaevinden çıkarıp yeniden kolluk kuvvetlerine teslim eden yetkililer hakkında soruşturma açıp gerekli işlemleri yapmayı düşünüyor musunuz?

10- Bu tartışmalı kararname niçin Anayasada göz altı süresini 4 güne indiren değişiklikten sonra yaygın olarak kullanılmıştır?

11- Mahkemelerce tutuklanıp cezaevlerine gönderilen zanlıların, 10 günlük periyotlarla tekrar tekrar kolluk kuvvetlerine teslim edilip sorgulanmalarını, adil yargılanma öngören evrensel hukuk ilkelerine uygun bir işlem olarak görüyor musunuz? Bu kararname her şeye karşın halen geçerliyse, o zaman göz altı süresini 4 güne indiren Anayasa hükmüne aykırı değil mi? Aykırıysa niçin uygulanmaktadır?

12- Hükümetiniz OHAL' ı ne zaman kaldırmayı düşünmektedir? Bir bölgesinde 20 yılı aşkın bir süreden beri ayrı bir hukukun uygulandığı ülkede demokrasi nasıl tamamlanabilir, böyle bir ülke nasıl Avrupa Birliğinin üyesi olabilir?